

15 oktyabr / 2020

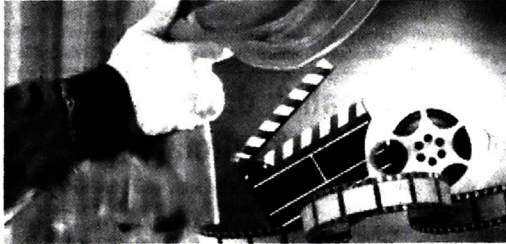
Müharibə vaxtı gözə dəyməyən ziyalılar:

Ölkə, xalq olaraq sentyabrın 27-dən üzübəri çətin və şərəfli günlər yaşayırdıq. Amma icazə verin bu məşhur klişedə şərəfli sözü nü əvvəle keçirəm. Bəli, məhz, yaşadığımız günlərin şərəfli tərəfi daha çoxdur.

Hər kəsin gözü, qulağı cəbhədən gələn xəbərlərdədir. Hər birimizin evindən, ailəsindən, qohumundan, qonşusundan cəbhəyə könüllü gələnlərin sayı günbəgün artır. Nə qədər həyəcən yaşasaq da, ondan artıq sevinc və qürur hissimiz var. İllərlə həsrətində olduğumuz ərazilərimiz yavaş-yavaş işğaldan azad olunur, düşməndən təmizlənir.

Hamısı bir nəfər kimi döyüşə gədən, silah sarılan vətənpərvər insanlar cəbhədən keçməyə hazır olduqları torpaqlar uğrunda şəhid olurlar. Arxa cəbhədə isə onları valideynləri, qohumları, sevgililəri, dostları gözləyir. Yol gözləyənlərin gücü bir cəpəyü - dua etməyə çatır.

Müharibə başlayan gündən etrafdakı insanların dualarını eşitmək insana qəribə bir rahatlıq verir. Dərhal hər kəs öz içindəki gözağrınməzə səslənir. Biz bu duaları cəbhədə qanlı döyüşlərdə göz qırpmaya vaxt tap-



mayan əsgərlərin yerinə də edirik. Ön cəbhədə, düşmənlə üz-üzə dayanən əsgərə ən ağır məqamlarda belə gərəklisi işə motivasiyadır.

Böyük Vətən müharibəsində Sovet İttifaqı bu ideoloji xətti çox dəqiqliklə, xüsusi ayaq-sayıqlıqla həyata keçirirdi. Arxa cəbhədə çalib-oxuyan nə qədər adam varsa, ön cəbhənin müxtəlif istiqamətlərinə göndərilir, topun-tüfəngin altında əsgərlər üçün çıxışlar edirdilər. Bəzən bir gitara, qarmonla çalınan musiqi, yaxud oxunan mahnı bütöv bir ordunun döyüş ezməsinə yüksəldir, onları düşmənlə üzünə yeriməyə cəsarətləndirirdi. Musiqiçilər 30-40 də-

rəcə şaxtada sənəqlərə qədər gedib

əsgərlər üçün konsertlər verir, bunlarla həm də mənəvi borclarını yerinə yetirirdilər.

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı bizdə də bu ənənələr vardı. Xüsusilə, Qarabağdan olan xanəndələr əsgərlərimizi motivasiya etmək üçün cəbhəyə yollanırdı, işğaldan olan torpaqların təsəllisini əsgərlərimizdən alırdılar.

Musiqi adamları ilə yanaşı yaradıcı şəxslər və ziyalılar davamlı şəkildə ön xətlərdə olublar. Yazıçı Sabir Əhmədli, Fərid Mehdi, Bəxtiyar Vahabzadə tez-tez əsgərlərlə görüşür, söhbətəşir, onlara ürək-dirək verirdilər. Yazıçı İsmayıl Sıxı 90-cı illərin əvvəllərində ermənilərin Qazağı

atəşə tutma xəbərini eşidib ora yollanaraq rayona atılan mermilərdən təlaşlanan, həyəcan keçirən insanları sakitləşdirməyə müvəffəq olmuşdu. O, bunu çox sadə bir üsulla etmişdi. Rayon mərkəzindəki çayxananın həyətidə saatlarla oturub qəzet oxumuş, çay içmiş və beləliklə, təlaş düşən insanlarda inam yaratmışdı. Ancaq az sonra işğal olunan ərazilərimiz artıqca kədərlə, ağırlı günlərimizin də sayı çoxalmağa başladı. Toy-büsat çalınmalı qapılara şəhid cənəzələri gəldi. Övladını, yaxınını itirən insanları sakitləşdirən, ürəklerini azca da olsa toxtadan tanınmış qələm adamlarının və ziyalıların təsəllisi idi.

Biz Birinci Qarabağ müharibəsinin dəhşətli depressiyasından şairlərimizin, yazıçıların və ziyalıların köməyi ilə çıxdıq. Çünki onlara özümüzədən artıq inanırıq. Yadıma gəlir, tanışdığım bir qadının 19 yaşlı oğlu cəbhədə şəhid olmuşdu, yas məclisinə bəstəkar Süleyman Ələsgərov da gəldi. Bu ağayana, ziyalı insanın məclisdə iştirakından xeyli müteəssir olmuşduq. İnsanlar onun başına yığılıb son günlərin hədisələrini müzakirə edirdi. Qadınlər

Onlar hardadır?

sa əl-ayağa düşüb bəstəkar əyləşən masaya onun adına layiq xidmət etməyə çalışırdılar. Hətta ağıc qadın kişidən ayıbdır deyib, ağlamağına aravərib, məclisi sərindən, ağlayan qadınlara him-cimlə başa salırdı ki, bir az səbirli olun.

Süleyman Ələsgərov şəhidin qırxına qədər o evə gəldi. Hər dəfə gələndə əlində məclis üçün vacib olan nəşə gətirirdi. Qırx gün boyunca mərasimə toplaşan insanlar hər cümə axşamı səbirsizliklə bəstəkarın gəlişini gözləyir, hazırılıq görürdülər. Bəstəkar oğlu şəhid olan ailənin dərdini onlarla birgə çəkdi, onlara sözün əsl mənasında təsəlli verdi, mənəvi dəyər oldu.

Əlbəttə indi nə Sabir Əhmədli, nə Süleyman Ələsgərov, nə Fərid Mehdi, nə də digərləri sağdır. Hamısı çoxdan haqq dünyasına qovuşub. Ancaq indi həmin yaşa gəlmiş nə qədər sevimli sənətkarımız var. Onlar hardadırlar? Niyə görünmürlər? Belkə də hansısa cəbhə bölgəsinə gedirlər, insanlarla görüşürlər, şəhidlərin yas mərasimində iştirak edirlər, mən bil-

mirəm? Axı bu gün əsgərlərimizin, şəhid ailələrimizin, atəş altında yaşayan sakinlərimizin yanına Kamil Zeynalıllar deyil, Anarlar, Rasim Balaşevlər, Fərid Bədəlbəyililər, Azər Paşalar, Fərid Xəlilovlar gəlməlidir. Konkret adlar çəkməkdə kimsə tənqid etmək istəmirəm. Azərbaycan Süleyman Ələsgərov kimi sənətkarlardan, ziyalılarından bu gün də xali deyil. Bu adamlar çoxu həm də məxsus olduqları sahənin yaradıcı təşkilatlarına rəhbərlik edirlər. Bu gün axı passiv fəaliyyət zamanı deyil. Səsküyüdən qulaq tutulan, ən xırda hədisələrə belə reaksiya bildiren Xalq artisti Afaq Bəşirqızı hardadır görün? Efirde ağlamaqdansa, ağlayanların yanında ağlamaq daha töbi olmazdırmı?

Övladını vətən uğrunda itirən valideyn tanınmış bir sənətkarın, bir ziyalının onun qapısını açdığını görürsə, dərdini azacıq da olsa unudar, ağırsı bir az sakitləşər. Bu gün insanların, xüsusilə də övladını itirən ailələrin önünə mənəvi ehtiyacı var. Eləcə də hospitallarda yatan yaralı əsgərlərin...

Bu gün sözün bürbaşa mənasında xalqın içində olmaq zamanıdır. Vətəne hamımızın borcu var. Bu borcu imkan daxilində qaytarmaq çalışmaq lazımdır.

ƏSƏRƏF